

Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
ZESPOŁU OŚRODKÓW WSPARCIA
W PIASTOWIE w skład, którego wchodzi:
OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ
i
SPECJALISTYCZNY OŚRODEK WSPARCIA
Dla OFIAR PRZEMOCY w RODZINIE
ZA OKRES
OD 01.01 2022 – 31.12 2022**

Spis treści

I.	WSTĘP.....	3
II.	ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ ZESPÓŁ OŚRODKÓW WSPARCIA W PIASTOWIE.....	4
III.	TEORIA, DEFINICJE, POJĘCIA W ZAKRESIE PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ KRYZYSIE.....	7
IV.	DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ ZESPÓŁ OŚRODKÓW WSPARCIA W PIASTOWIE W 2022 ROKU.....	16
V.	WYNIKI STATYSTYCZNE W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ.....	27
VI.	PODSUMOWANIE REALIZACJI DZIAŁAŃ. UWAGI, PLAN.....	34
VII.	BIBLIOGRAFIA.....	35

WSTĘP

Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie jest jednostką budżetową samorządu terytorialnego łączącego dwie instytucje ze względu na podział zadań na zadania powiatowe oraz zadania administracji rządowej realizowane przez Powiat tj. Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, który swoją działalność rozpoczął w 2006 r.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia obejmuje swoim działaniem teren całego województwa mazowieckiego, jak też we współpracy z innymi Specjalistycznymi Ośrodkami Wsparcia przyjmuje osoby doznające przemocy z terenu całego kraju.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej zaś obejmuje swoim działaniem teren Powiatu Pruszkowskiego. Zespół Ośrodków Wsparcia zapewnia szeroki wachlarz pomocy. Do Ośrodka przyjmowane

są osoby bez skierowania oraz bez względu na dochód. Na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 w sprawie ustalenia podstawowych usług świadczonych przez Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz ustawy o pomocy społecznej. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie zapewnia między innymi: świadczenia w postaci wyżywienia, odzieży i w razie konieczności obuwia, środki higieny osobistej oraz środki czystości.

Osoby nieprzekraczające aktualnie obowiązującego kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust 1 podk.1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, otrzymują całość świadczeń. Beneficjenci Ośrodka mają zapewnione bezpłatne wsparcie i pomoc osobom zgłaszającym się. Pomocy udzielają specjaliści z zakresu psychologii, pedagogiki, spraw socjalnych, prawnicy, lekarze w tym lekarz psychiatra.

Kadra zespołu Ośrodków Wsparcia w 2022 roku składała się z następujących specjalistów:

Dyrektor - Katarzyna Wiśniewska,
Główna księgowa - Elżbieta Szawłowska,
Psycholog - Anna Serwach,
Psycholog - Anna Uljasz,
Psycholog - Marzena Żuk,
Psycholog - Paulina Wypychewicz,
Psycholog - Aneta Rostowska,
Psycholog - Mateusz Nogieć,
Terapeuta - Marcin Tankielun,
Pracownik socjalny - Małgorzata Miros,
Pracownik socjalny – Małgorzata Goworek
Psychiatra - Barbara Marciniak,
Radca prawny - Kazimiera Wichrowska,
Radca prawny- Marek Lenarczyk.

I. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ ZESPÓŁ OŚRODKÓW WSPARCIA

Zadania statutowe Zespołu Ośrodka Wsparcia:

Rodzaje form pomocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej:

- a) pomoc ambulatoryjna,
- b) całodobowy dostęp do specjalistów Ośrodka,
- c) pomoc psychologiczna, prawna, pedagogiczna, socjalna, psychiatryczna,

- d) podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych dotyczących mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego,
- e) zajęcia pedagogiczne dla dzieci i młodzieży,
- f) grupy wsparcia,
- g) grupy edukacyjne,
- h) warsztaty wychowawcze,
- i) treningi pedagogiczno- psychologiczne,
- j) całodobowy telefon interwencyjny w Ośrodku Interwencji Kryzysowej,
- k) pobyt do 3 miesięcy,
- l) okresowy pobyt dla 6 osób,¹
- ł) wspólne pomieszczenia do pobytu dziennego z miejscem zabawy dla dzieci i miejscem do nauki,
- m) dostęp do łazienek, wyposażonych w sposób umożliwiający korzystanie zarówno przez osoby dorosłe, dzieci i osoby z niepełnosprawnością,
- n) dostęp do w pełni wyposażonej kuchni,
- o) wyżywienie i odzież oraz środki higieny osobistej i środki czystości dla osób, które nie przekraczają kryterium dochodowego.

¹ Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewnia 6 miejsc + 2 łóżeczka dziecięce.

Z usług Ośrodka Interwencji Kryzysowej mogą korzystać:

- a) osoby, które znalazły się w nagłym lub przewlekłym kryzysie psychicznym,
- b) osoby doświadczające przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej,
- c) ofiary gwałtów, wypadków, napadów, katastrof, itp.
- d) dzieci, młodzież oraz osoby dorosłe zagrożone niedostosowaniem społecznym,
- e) osoby zagrożone przestępstwami, handlu ludźmi i pracy niewolniczej,
- f) osoby przeżywające stratę bliskiej osoby (rozstanie, śmierć),

- g) osoby przeżywające trudności małżeńskie,
- h) rodzice z trudnościami wychowawczymi,
- i) osoby przeżywające gwałtowną, niekorzystną zmianę w życiu (utrata pracy, zagrożenie ciężką chorobą, odejście dzieci z domu),
- j) osoby po próbach samobójczych i ich rodziny.

Rodzaje form pomocy w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie:

1. W zakresie interwencyjnym:

- a) zapewnienie schronienia osobie doświadczającej przemocy w rodzinie oraz dzieciom pozostającym pod jej opieką, bez skierowania,
- b) ochronę osoby doświadczającej przemocy w rodzinie przed osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- c) rozpoznanie sytuacji osoby doświadczającej przemocy w rodzinie i ocena ryzyka w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa osoby doświadczającej przemocy lub jej dzieci pozostających pod jej opieką.

2. W zakresie terapeutyczno-wspomagającym:

- a) pomoc ambulatoryjna,
- b) całodobowy dostęp do specjalistów Ośrodka,
- c) udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej, socjalnej, psychiatrycznej,
- d) zajęcia pedagogiczne dla dzieci i młodzieży,
- e) grupy wsparcia,
- f) telefon interwencyjny,
- g) warsztaty edukacyjne,

3. W zakresie potrzeb bytowych:

- a) pobyt do 3 miesięcy z możliwością przedłużenia w zależności od sytuacji rodziny,
- b) wspólne pomieszczenia do pobytu dziennego z miejscem zabawy dla dzieci i miejscem do nauki,
- c) dostęp do łazienek, wyposażonych w sposób umożliwiający korzystanie zarówno przez osoby dorosłe, dzieci i osoby z niepełnosprawnością,
- d) dostęp do w pełni wyposażonej kuchni,

Z usług Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia mogą korzystać:

1) osoby dotknięte przemocą i jej skutkami polegającymi na:

- a) zagrożeniu życia i zdrowia,
- b) naruszeniu godności, nietykalności cielesnej, wolności, w tym seksualnej,
- c) powstaniu szkody w zdrowiu fizycznym i psychicznym i krzywdzie moralnej.

2) osoby stosujące przemoc:

- a) zapobieganie kontaktowania się z osobami pokrzywdzonymi,
- b) oddziaływania korekcyjno-edukacyjne,
- c) oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne.

II. TEORIA, DEFINICJE, POJĘCIA W ZAKRESIE PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ KRYZYSIE

Przemoc w rodzinie jest pojęciem wieloznacznym oraz niejednorodnym. Przemoc domowa to pojęcie, które odnosi się do dysfunkcji w rodzinie, należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. W funkcjonowaniu rodziny zaburzenie to istniało od zawsze oraz było czynnikiem szkodliwym w relacjach

międzyludzkich. Zjawisko to przyczynia się do naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w przypadkach, które są skrajne może doprowadzić do poważnego uszczerbku na zdrowiu, a nawet do zabójstw.

Przez wiele lat temat przemocy w rodzinie był pomijany, bagatelizowany oraz spychany na margines w relacjach społecznych. Z relacji osób doświadczających przemocy jasno wynika, że dom rodzinny, który powinien być oazą spokoju, miejscem akceptacji emocji, wyrażeniem własnych potrzeb, stał się miejscem zagrożenia, terroru, lęku i rozpacz. W przestrzeni publicznej panuje szereg mitów i stereotypów na temat zjawiska przemocy domowej np.: „nie mów nikomu, co dzieje się w domu”. Według Anny Lipowskiej-Teutsch: „pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić”. Zjawisko przemocy domowej określa się, jako każdorazowe działanie jednego z członków rodziny lub zaniedbanie, które zagraża życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny bądź poważnie szkodzi rozwojowi jego osobowości.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu Karnego), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

. Formy przemocy

- 1) *Przemoc fizyczna* - działanie bezpośrednie, którego rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, przejawiające się zachowaniami o różnym stopniu nasilenia np. wymierzanie policzków, bicie, kopanie itp.
- 2) *Przemoc seksualna* - wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych np. gwałt, zmuszanie do oglądania filmów i zdjęć pornograficznych itp.
- 3) *Przemoc psychiczna* – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy; niszczenie obrazu własnej osoby poprzez wyśmiewanie,

poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągle krytykowanie, kontrolowanie, ograniczenie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie, gaslighting.

Gaslighting to rodzaj przemocy psychicznej polegający na takim manipulowaniu drugą osobą, by stopniowo przejmować kontrolę nad jej sposobem postrzegania rzeczywistości. Osoba stosująca ten rodzaj przemocy może udawać, że nie rozumie drugiej osoby, („o co ci chodzi, coś sobie wymyśliłeś”), podawać w wątpliwość jej wersję zdarzeń („przecież tak nie było, wymyśliłeś sobie”), odrzucać jej obawy („przesadzasz”, „to szalone”, „masz urojenia”). Działania są prowadzone celowo i ostrożnie, przeplatają się momenty czułości i wściekłości (dla osoby z zewnątrz osoba stosująca taką przemoc może wyglądać na czułego i troskliwego partnera), tak, by osoba doświadczająca takiej przemocy poczuła się zdezorientowana, bezradna i niezrozumiana, by przejęła winę na siebie i – w najbardziej zaawansowanym stadium – zakwestionowała swoje zdrowie psychiczne.

- 4) *Przemoc ekonomiczna* (materialna) – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej, ale również niszczenie przedmiotów itp.
- 5) *Cyberprzemoc* - rodzaj przemocy przez Internet. Agresor straszy, poniża, obraża osobę poprzez komentarze w mediach społecznościowych, czy robienie jej zdjęć lub kręcenie filmów bez jej zgody. Materiały umieszcza na ogólnodostępnych witrynach odwiedzanych przez wiele osób. Napastnicy często prześladują i utrudniają życie swoim ofiarom również wysyłając im obraźliwe SMS-y lub e-maile. Podobnie jak przemoc fizyczna, cyberprzemoc ma wzbudzić poczucie zagrożenia.

3. Cykle przemocy w rodzinie

Amerykańska psycholog Leonora E. Walker badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

1) Faza narastania napięcia.

Tę pierwszą fazę cyklu przemocy charakteryzuje coraz większa ilość sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Partner/Partnerka staje się drażliwy/a, każdy drobiazg wyprowadza jego/ją z równowagi, jest ciągle spięty/spięta i poirytowany/a, swoje emocje wyładowuje na partnerze/partnerce: może jego/ją poniżać, krytykować. Sprawia wrażenie, jakby nie panował/a nad swoim gniewem. Każdy szczegół jest dobrym pretekstem do wszczęcia konfliktu i awantury. W tej fazie partner/a może więcej pić alkoholu, przyjmować narkotyki lub inne substancje odurzające.

Przykład:, *Dlaczego te gazety leżą tu na stole? Ile razy mam Ci powtarzać, że nie tu jest ich miejsce! Ale ty oczywiście jesteś taka głupia, że nawet takiej prostej rzeczy nie potrafisz dobrze zrobić! No tak, ale czego więcej się można spodziewać po takiej, jak ty. Sprzątaj to natychmiast, bo jak nie to popamiętasz lepiej mnie nie denerwuj.*

Reakcją partnera/partnerki najczęściej jest to, że za wszelką cenę stara się jakoś opanować sytuację. Zaczyna przeproszać partnera/ę za swoje zachowanie, uspokajać jego/ją, wywiązywać się z wielką starannością ze swoich obowiązków i zachcianek partnera/i. Zaczyna jakoś usprawiedliwić swoje zachowania. Ciągłe zastanawia się, co jeszcze może zrobić, aby tylko nie doszło do wybuchu agresji, skrzywdzenia jej/jego i dzieci. Tłumaczy sobie powody, przez które partner/a jest taki nerwowy/a, poirytowany/a czynnikami zewnętrznymi: miał/a generalnie zły dzień, to przez alkohol, miał/a ciężki dzień w pracy.

Przykład: *Dobrze, ale proszę Cię uspokój się już, nie krzycz. Co sobie o nas sąsiedzi pomyślą. A te gazety to ja już sprzątam! Masz rację, one nie powinny tu leżeć, zagrażają nam tylko stół. Ale wiesz nie miałam czasu ich posprzątać, bo zajęłam się obiadem. Zobacz już ich nie ma! Przepraszam Cię, postaram się, żeby na drugi raz nie kłaść ich w tym miejscu. A teraz na zgodę zrobię ci coś pysznego na obiad, to, co najbardziej lubisz, ale nie gniewaj się już na mnie.*

Zdarza się, że u niektórych osób, które doznają przemocy w tej fazie pojawia się wiele dolegliwości psychosomatycznych (*brak wyjaśnienia fizycznej przyczyny dolegliwości, w których tłem przypadłości są problemy psychologiczne*), takich jak ból żołądka, głowy, bezsenność, zaburzenia w rytmie oddychania, ból w klatce piersiowej, utrata apetytu. Inne

osoby stają się apatyczne, przygnębione lub odwrotnie bardzo nerwowe, spięte, niespokojne. Jest to wynik narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia.

Czasem zdarza się, że osoby doświadczające przemocy wywołują same w pewnym momencie kłótnie po to, żeby "mieć to wszystko już za sobą". Osoba doznająca przemocy w rodzinie nie ponosi odpowiedzialności za to, że partner/a stosuje przemoc. Odpowiedzialność za swoje zachowanie ponosi jedynie osoba, która się go dopuszcza. Często jest tak, że mimo wielu różnych starań osoba stosująca przemoc nie jest w pełni zadowolona z tego, co robi partner/partnerka. Osoba doznająca przemocy, która stara się za wszelką cenę odgadnąć myśli i zachcianki partnera/i traci wiele czasu i energii wewnętrznej, jej potrzeby przestają się liczyć.

2) Faza ostrej przemocy.

W tej fazie napięcie, które narastało w partnerze/partnerce znajduje upust. Zachowanie jego/jej staje się bardzo nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Wybuchy gniewu mogą wywołać małe drobiazgi np. pozostawienie jakiejś rzeczy w danym miejscu, opóźnienie posiłku. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami (książka, garnek, kabel itp.), kopaniem, grożeniem bronią, duszeniem. Można zaobserwować również silne natężenie agresji słownej. Osoba doznająca przemocy ponownie stara się zrobić wszystko, żeby uspokoić partnera/ę i ochronić siebie. Jednak bez względu na to, co robi: przeprasza, stara się uspokoić partnera/ę, jest miła, uprzejma, czy też biernie się poddaje stosowanej przemocy, nie przynosi to oczekiwanego efektu. Jego złość, frustracja narastają coraz bardziej.

Po zakończeniu wybuchu przemocy partner/partnerka często jest w szoku. Odczuwa wstyd i przerażenie, jak również złość i bezradność, jest oszołomiona.

Skutki doznanej przemocy mogą być różne, te fizyczne, to m.in. podbite oko, siniaki i otarcia, wybity ząb, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, a nawet śmierć. Od strony psychologicznej następstwem doznawania przemocy może być apatia, depresja, a nawet samobójstwo.

To osoba, która stosuje przemoc jest odpowiedzialna za swoje zachowanie. Nic nie usprawiedliwia stosowania przemocy.

3) Faza miodowego miesiąca.

W momencie, kiedy osoba stosująca przemoc wyładowała już swoje emocje i wie, że przekroczyła różne granice, zmienia się w zupełnie inną osobę. Zaczyna przeproszać partnera/partnerkę za to, co zrobiła, szczerze żałuje swojego zachowania, obiecuje, że to już nigdy się nie powtórzy, że nie wie zupełnie, co się z nim stało. Stara się znaleźć zewnętrzne wytłumaczenia dla swojego zachowania.

W tej fazie osoba stosująca przemoc zaczyna okazywać skruchę, ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się tak, jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Dbą o osobę doświadczającą przemocy, spędza z nią czas i utrzymuje satysfakcjonujące kontakty seksualne, itp. Patrząc z zewnątrz na takie osoby można odnieść wrażenie, że są szczęśliwe, są świeżo zakochaną parą.

Dzięki takiemu zachowaniu partnera/i osoba doświadczająca przemocy zaczyna wierzyć, że jednak jej ukochany/a się zmienił/a i naprawdę niedawny akt przemocy był tylko incydentem. Spełniają się jej/jego marzenia o cudownej miłości, odczuwa bliskość i zespolenie z partnerem/ą. Życie we dwoje jest znowu piękne i pełne nadziei. Widzi go/ją takiego, jakiego chce go/ją widzieć, w końcu on/ona jest nie tylko agresorem, lecz nieraz udowodnił/a, że potrafi być miły/a i dobry/a.

Jeśli wcześniej osoba doświadczająca przemocy weszła na drogę prawną (złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, sprawa rozwodowa itp.) w tej fazie może się wycofać z tych działań wierząc, że sytuacja wróciła do normy i przemoc już nie powróci.

Faza miodowego miesiąca jednak mija i niebawem zatacza się krąg i znowu pojawia się faza narastania napięcia.

Ta faza cyklu przemocy ma niezwykle silny wpływ na pozostawanie osoby jej doświadczającej w krzywdzącym związku. To tutaj powstają złudne nadzieje, że osoba stosująca przemoc zmieni się. Łatwo pod wpływem tego, co dzieje się w tej fazie, zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch etapów.

Prawdziwym zagrożeniem, jakie niesie ze sobą ta faza jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest jeszcze gwałtowniejsza.

Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle skracają się fazy "miodowego miesiąca", wydłużają i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. To, co kiedyś było w fazie "miodowego miesiąca" przyjemnością przekształca się w unikanie przykrości, bólu i cierpienia. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy.

Opracował: Zespół Stowarzyszenia "Niebieska Linia"

W sytuacji psychologicznej osób doświadczających przemocy występują powtarzające się zjawiska takie jak syndrom wyuczonej bezradności, zjawisko „prania mózgu”, czy zespołu stresu pourazowego (PTSD).

Syndrom wyuczonej bezradności - syndrom ten oznacza poddanie się, unikanie aktywności. U osoby powstają przekonania i myśli odnośnie bezskuteczności jakichkolwiek działań. Osoba nabiera słuszności, iż to, co właśnie wykonuje nie ma sensu, oraz podejmuje rezygnację z kolejnych prób poprawy sytuacji.

Zjawisko „prania mózgu” - osoba manipulująca wywiera wpływ na osobę manipulowaną tak, aby działała zgodnie z jej oczekiwaniami. Osoby poddane temu zjawisku często zmieniają swoje postawy, potrzeby, uczucia, uważają, że są niewydolne złe, czują się winne zaistniałej sytuacji.

Zespół stresu pourazowego (PTSD) - pojęcie to zostało wprowadzone w 1980 roku przez Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne. Cierpią na nie między innymi osoby doświadczające przemocy domowej. Zaburzenie to powstaje w sytuacji zetknięcia się człowieka narażonego na utratę życia lub zdrowia, gdy obserwujemy zranienie, zagrożenie życia, nagłą śmierć bliskich osób.

“Gaslighting”. To często występująca przemoc, o której do niedawna prawie w ogóle się nie mówiło.

Gaslighting – to forma przemocy psychicznej, która polega na manipulowaniu drugą osobą w taki sposób, że osoba doświadczająca przemocy z czasem przestaje ufać sobie i swoim osądom, jest zdezorientowana, odczuwa silne lęki i przestaje wierzyć swojej percepcji i pamięci. Gaslighting może stosować grupa ludzi, często celem jest uzyskanie korzyści na przykład w pracy zawodowej, taki rodzaj manipulacji jest stosowany w sposób stały i metodyczny doprowadzając ofiarę do kwestionowania swojego zdrowia psychicznego przejmując całkowicie nad nią kontrolę. Formę przemocy psychicznej, jaką jest Gaslighting trudno rozpoznać często osoba, która doświadcza tego typu przemocy nie zdaje sobie sprawy

z tego, co się dzieje, przyczyn jest kilka po pierwsze osoba, która manipuluje jest przyjazna okazuje troskę i zainteresowanie, po drugie manipulant korzysta z każdej reakcji swojej ofiary, aby wykorzystać ją przeciwko niej samej, a gdy osoba zaczyna się bronić lub próbuje udowodnić, że ma rację słyszy: jesteś przewrażliwiona, zdawało się Tobie. Formy Gaslighting:

- dyskredytowanie, gdy sprawca udaje troskę po to, aby podważyć kompetencje ofiary np. Jesteś pewna, że dasz sobie radę, taka wydajesz się zmęczona?

- kłamstwa, osoba, która stosuje przemoc kłamie a gdy kłamstwo wychodzi na jaw zapiera się tak wytrwale, że ofiara zaczyna wątpić w siebie i w to, co czuła.

- umniejszanie emocjom, gdy sprawca zauważa, że ofiara broni się to zarzuca jej brak kontroli nad emocjami np.: znowu przesadzasz, jesteś taka wrażliwa.

- zaprzeczanie to jedna z najsilniejszych metod manipulatora, zaprzeczanie typu to nie prawda wszystko sobie zmyśliłaś, nigdy tak nie powiedziałem.

- czułe punkty, osoba manipulująca zna doskonale swoją ofiarę, dlatego wie, jakie są czułe punkty i jak wzbudzić silne emocje

- izolacja, odseparowanie od innych osób lub od rodziny i bliskich, aby ta osoba nie mogła skonfrontować tego, co czuje i ci się z nią dzieje, że jest manipulowana i doznaje przemocy.

Źródło: PsychoMEDIC.pl/2022

Definicja Interwencji Kryzysowej

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 w artykule 47 definiuje interwencję kryzysową, jako „zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin” w tym dotkniętych przemocą, w celu zapobiegania lub pogłębiania się występujących dysfunkcji”. Jako forma pomocy psychologicznej, interwencja kryzysowa polega na czasowo ograniczonej kontakcie terapeutycznym, skoncentrowanym na problemie wywołującym kryzys, w którym dochodzi do konfrontacji osoby z doświadczanym kryzysem i w efekcie do jego rozwiązania. Redukcja symptomów i przywrócenie równowagi psychicznej zapobiega dalszej dezorganizacji. Interwencja kryzysowa powinna mieć również właściwość zapobiegawczą, w charakterze prewencji wtórnej i prewencji pierwotnej. Prewencja wtórna ma na celu zapobieganie pogłębianiu się patologii w konsekwencji poszczególnych

nierozwiązanych kryzysów, natomiast prewencja pierwotna to zapobieganie rozwojowi kryzysów i zjawisku patologii w wymiarze ogólnospołecznym.

Klasyczny model interwencji kryzysowej polega na zapewnieniu wsparcia emocjonalnego, poczucia bezpieczeństwa, zredukowania lęku i umiejętności samodzielnego radzenia sobie w kryzysie psychologicznym polegającym na utracie ważnego celu życiowego, obiektu miłości, światopoglądu, religii, ale też rozczarowanie wybraną drogą życiową.

Według teoretyków kryzysu powinno wystąpić kilka cech, które pozwolą nam go rozpoznać. Są to: obecność ostrego wydarzenia krytycznego lub przewlekłego stresu, odczuwanie wydarzenia, jako nieoczekiwanego, spostrzeganie sytuacji, jako utraty lub zagrożenia, poczucie niepewności, co do przyszłości, poczucie utraty kontroli, nagłe naruszenie rutynowych sposobów zachowania, stan napięcia emocjonalnego trwający przez jakiś czas, konieczność zmiany dotychczasowych sposobów funkcjonowania. Podsumowując: kryzys, (według Geralda Caplana, amerykańskiego psychiatry, jednego z twórców interwencji kryzysowej, który opracował schemat przebiegu reakcji kryzysowej), to sytuacja, która powstaje wtedy, gdy jakaś osoba na drodze do osiągnięcia ważnych celów życiowych napotyka przeszkody i nie jest w stanie tych przeszkód przezwyciężyć za pomocą dotychczasowych metod rozwiązywania problemów; kryzys powoduje, iż osoba traci równowagę, w jakiej się znajduje i wchodzi w stan braku równowagi i dezorganizacji. Najczęściej trudne sytuacje, zagrażające życiu i zdrowiu człowieka są sprawdzianem dojrzałości. Większość kryzysów, które przeżywamy, jesteśmy w stanie rozwiązać sami, bez pomocy z zewnątrz. Niektórzy autorzy twierdzą, że im człowiek wrażliwszy i inteligentniejszy, tym więcej kryzysów przeżywa. Jednak niektóre z nich, zwłaszcza kryzysy egzystencjalne (dotyczące sensu życia), jeśli występują wraz z dużym zagrożeniem suicydalnym, wymagają profesjonalnej interwencji.

Etapy przebiegu sytuacji kryzysowej:

1. W początkowym etapie reakcją na wystąpienie jakiejś przeszkody, trudności, wydarzenia losowego (np. śmierć bliskiego, odejście ukochanej osoby, brak pracy) jest zdziwienie, zdumienie. Sprawdzone źródła pomocy okazują się niewystarczające. Osoba nie zdaje sobie jeszcze sprawy z tego, co się stało. Napięcie bardzo szybko narasta.
2. Osoba zaczyna przeżywać poczucie bezradności, niezrozumienia, osamotnienia. Obniża się poczucie własnej wartości i przeżywa siebie, jako pokonaną. Zwykle mechanizmy obronne

nie spełniają swej roli. Wyczerpane są siły psychiczne. Następuje kulminacja napięcia, lęku, poczucia zagrożenia.

3. Okres wyrównania, odrętwienia, koncentrowania się na trudnościach. Osoba nie jest w stanie dostrzec innych możliwości rozwiązania swoich problemów. Uważa, że nic nie można już zmienić. Brak jej energii do podjęcia jakichkolwiek działań.

4. Osoba szuka ulgi. Jest wyczerpana życiem w ciągłym napięciu. Podejmuje działania, które choć na trochę przyniosą jej ulgę. Najczęściej są to działania o naturze destrukcyjnej (np. picie alkoholu, zażywanie narkotyków, zachowania agresywne i autodestrukcyjne). Uruchamiane są patologiczne mechanizmy obronne, które z czasem mogą przejść dominującą rolę. U osób, które podjęły właśnie takie działanie, rodzi się często poczucie niższości, niemocy. Niewykorzystanie szans powoduje narastanie uczucia frustracji, pustki, złości.

5. Osoba podejmuje działania mające na celu redukcję napięcia, doznanie ulgi. Są to działania konstruktywne. Najczęściej jest to: przeorientowanie strategii, aktywna eksploracja rzeczywistości i poszukiwanie informacji, wyrażanie pozytywnych i negatywnych emocji, poszukiwanie pomocy u innych, podzielenie sytuacji na fragmenty i stopniowe rozwiązywanie, rozpoznawanie u siebie symptomów zmęczenia i dezorganizacji, co ułatwia sterowanie własną aktywnością, plastyczność i gotowość do wprowadzania zmian w sobie, zaufanie do siebie, wzmacnianie własnej motywacji do zmiany. Do głosu dochodzą przeorientowane mechanizmy obronne. Osoba rozwiązuje problem w nowy dla siebie sposób. Zaczyna funkcjonować na nowym, wyższym poziomie.

III. Działania podejmowane przez Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie w 2022 roku

Wprowadzenie

W roku 2022 zmniejszone zostały obostrzenia związane ze zjawiskiem występowania COVID. W Zespole Ośrodków Wsparcia w roku 2022 nie stosowano już ograniczeń w funkcjonowaniu Ośrodka. Zniesiono ograniczenia czasowe porad i konsultacji telefonicznych udzielanych przez pracowników. Wszyscy klienci byli przyjmowani w Ośrodku ambulatoryjnie i do pokoi schronienia. Utrzymano jedynie do czerwca 2022 obowiązek noszenia maseczek oraz utrzymano obowiązek dezynfekcji rąk udostępniając środki do dezynfekcji.

Przez cały czas osoby doświadczające przemocy i będące w sytuacji kryzysu w 2022 roku miały możliwość uzyskania schronienia i pobytu. W ramach Powiatowego Programu

Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2023 działania były realizowane zarówno w pierwszej jak i w drugiej połowie roku, z zachowaniem wszelkich wymogów sanitarnych pomimo zniesionych obostrzeń (zachowanie obowiązującej odległości, dezynfekcja rąk, zakrywanie nosa i ust maseczką).

1. Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej na terenie Powiatu Pruszkowskiego i całego kraju:

- a) Sąd Rejonowy w Pruszkowie,
- b) Prokuratura Rejonowa w Pruszkowie,
- c) Komisariaty Policji z terenu Powiatu,
- d) OPS z terenu Powiatu,
- e) PCPR w Pruszkowie,
- f) NZOZ „PIASTUN”
- g) świetlica socjoterapeutyczna w Piastowie,
- h) szkoły podstawowe i technika i ponadpodstawowe z terenu Powiatu,
- i) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pruszkowie,
- j) Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- k) La Strada – Fundacja Przeciwno Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu,
- l) Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”,
- ł) Fundacja „Dajemy dzieciom siłę”,
- m) Zespół Ośrodków Wsparcia w Mławie, Warszawski Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie z terenu kraju,
- n) Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Pruszkowskiego,
- o) Pruszkowskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „SOCJUS”.

2. W roku 2022 w związku z wybuchem wojny w Ukrainie w dniu 24 lutego Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie podjął realizowanie wsparcia w ramach powołanego przez Starostę Zespołu Powiatowego Centrum Pomocy Ukrainie zarządzeniem nr 11/2022 z dnia 28 lutego 2022. Uchodźcom z Ukrainy udzielono następującego wsparcia:

- uruchomiono telefon interwencyjny. Pracownicy udzielali informacji o punktach pomocy, liniach telefonicznych dla uchodźców, bazach noclegowych, punktach nadawania numeru PESEL.

Pracownicy monitorowali DisInfo Radar w celu podjęcia działań zdementowania fałszywych wiadomości na temat działań wojennych.

Opracowanie i opublikowanie w lokalnych mediach przez Dyрекcję Ośrodka informacji na temat emocjonalnego sposobu radzenia sobie z sytuacją wojny w Ukrainie, cierpień uchodźców oraz w jaki sposób pomagać, aby pomoc była skuteczna, aktywny wkład w pracę Powiatowego Centrum Pomocy Ukrainie.

Opracowano, wydrukowano, rozpowszechniono ulotki w języku ukraińskim, polskim w formie poradnika dla osób udzielających porad w sprawie podjęcia się szukania pracy, pomocy medycznej, edukacji i transportu przez umieszczenie na tablicy ogłoszeń, na stronie internetowej oraz rozdania materiałów.

3. WSPÓŁPRACA Z POWIATEM GRODZISKIM

W ramach współpracy pomiędzy jednostką Samorządu powiatowego za zgodą Rady Powiatu Pruszkowskiego, wyrażoną w uchwale z dnia 5 kwietnia 2022 roku w uchwale nr. XLIII 2022, zespół wykonywał zadania określone w Porozumieniu nr 1/05/2022 zawartym pomiędzy Powiatem Pruszkowskim a Powiatem Grodziskim w zakresie pomocy społecznej w obszarze interwencji kryzysowej polegającej na udzielaniu w sytuacjach uzasadnionych schronienie dla dwóch osób z terenu Powiatu Grodziskiego na okres do 3 miesięcy. Zadania te są kontynuowane w 2023 roku.

4. Zwiększenie pomieszczeń Zespołu Ośrodków Wsparcia w Piastowie

Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie pozyskał od Komendy Stołecznej Policji z siedzibą w Warszawie za zgodą Komendanta Powiatowej Policji w Pruszkowie dodatkowe trzy pomieszczenia z częścią korytarza o łącznej powierzchni 55,5m² dla prowadzenia działań statutowych Zespołu Ośrodków Wsparcia. Obecnie zamiast 195,60m² Ośrodek ma do dyspozycji powierzchnię 251,1m². Uzyskanie dodatkowych pomieszczeń czyni racjonalną decyzję o świadczeniu pomocy dla Powiatu Grodzickiego

5. Spotkania rodzinne w Zespole Ośrodków Wsparcia

Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie współpracuje z rodzicami w zakresie wystąpienia kryzysu, prowadzi konsultacje z rodzicami, którzy mają problemy wychowawcze z dziećmi oraz współpracuje z Sądem Rejonowym w Pruszkowie w zakresie umożliwiania i zabezpieczenia kontaktów jednego rodzica z dzieckiem sytuacji konfliktu między rodzicami.

6. Porozumienie o współpracy pomiędzy Fundacją przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada, a Zespołem Ośrodków Wsparcia w Piastowie

W ramach porozumienia regulowane zostają kwestie związane z przyjęciem i pobytem w Zespole Ośrodków Wsparcia w Piastowie świadczone na rzecz osoby zidentyfikowanej, jako domniemana ofiara handlu ludźmi. Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie, w ramach współpracy, zapewnia klientowi Fundacji La Strada: zakwaterowanie, wywiad środowiskowy niezbędny do otrzymania świadczeń z Pomocy Społecznej (Fundacja, w razie pracy z cudzoziemcem zapewnia tłumaczenie), kontakty z lokalnymi instytucjami: np. MOPS, placówka oświatowa, konsultacje prawne dotyczące spraw rodzinnych, doraźne wsparcie w sprawach bieżących.

7. Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2023

Rada Powiatu Pruszkowskiego w dniu 20 lutego 2018 roku Uchwałą Nr XLII/346/2018 przyjęła Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2023. Program został opracowany przez Powiatowy Zespół do spraw wdrażania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2023 przy współudziale specjalistów Zespołu Ośrodków Wsparcia z siedzibą w Piastowie. Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań nakierowanych zarówno na osobę doznającą

przemocy, jak i na edukację oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań osób stosujących przemoc. Zaplanowano w nim realizację zadań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Pruszkowskim, a także szereg działań profilaktycznych głównie mających na celu podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

W ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2023 w 2022 roku odbyły się następujące działania:

- a) Prowadzono punkty konsultacyjne dla mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego, które odbywały się w jedną lub dwie soboty w miesiącu w godzinach 09.00 – 14.00. W 2022 roku punkt konsultacyjny był prowadzony w następujących terminach: 12.03.2022, 23.04.2022, 07.05.2022, 11.06.2022, 16.07.2022, 13.08.2022, 10.09.2022, 30.09.2022, 19.11.2022, 10.12.2022, 17.12.2022. Punkt konsultacyjny, który odbył się 10.09.2022, zorganizowany został z okazji Światowego Dnia Zapobiegania Samobójstwom w ramach kampanii „Życie warto jest rozmowy” dedykowany osobom z myślami samobójczymi, po próbach samobójczych i ich bliskich. Mieszkańcy Powiatu Pruszkowskiego mogli skorzystać z konsultacji: psychologicznych, pedagogicznych oraz socjalnych oraz prawnych, pod telefonem.
- b) W ramach działań profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez wzmocnienie kompetencji w zakresie korzystania z własnego potencjału, identyfikowania mocnych i słabych stron, poczucia własnej wartości oraz wykorzystania tej wiedzy do budowania relacji społecznych opartych na akceptacji, szacunku i zaufaniu, przeprowadzono warsztaty z zakresu wyrażania emocji. Zajęcia były realizowane w dniach 28.06.2022 r., 01.07.2022 r., 05.07.2022 r., 08.07.2022 r., oraz 13 – 16.12.2022 r. Odbyło się osiem spotkań dwugodzinnych (łącznie 16 godzin warsztatów) na terenie Szkoły Podstawowej nr 4 w Piastowie. Uczestnikami były dzieci klas czwartych, piątych i szóstych.

- c) Przeprowadzono superwizje dla specjalistów pracujących w Zespole Ośrodków Wsparcia. Odbyło się 12 spotkań w wymiarze 4 godziny każde w dniach 14.01.2022, 11.02.2022, 11.03.2022, 08.04.2022, 13.05.2022, 10.06.2022, 01.07.2022, 05.08.2022, 09.09.2022, 14.10.2022, 18.11.2022, 09.12.2022.

d) KONFERENCJA

W dniach 04.10.2022 – 06.10.2022 Roku Zespół Ośrodków Wsparcia pod auspicjami Starosty Powiatu Pruszkowskiego Krzysztofa Rymuzy i przy współudziale Konwentu Dyrektorów Ośrodków Interwencji Kryzysowej w Polsce zorganizował Ogólnopolską Konferencję „Wyzwania interwencji Kryzysowej we Współczesnym Świecie”, której twarzą był Jacek Kawalec. Konferencja była poświęcona zagadnieniom z zakresu interwencji kryzysowej, przemocy w rodzinie i uzależnienia od alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych. Konferencja miała na celu uświadomienie istnienia globalnego kryzysu i towarzyszących jemu zmian w społeczeństwie oraz sposobu, w jaki wpływa on na poszczególne jednostki. Uczestnikami konferencji byli m.in. Wicemarszałek Senatu – Michał Kamiński, w imieniu Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika list gratulacyjny odczytał Pełnomocnik Zarządu Województwa Mazowieckiego do spraw Osób Niepełnosprawnych – Artur Świercz, Rzecznik Praw Obywatelskich – Marcin Wiącek, Starosta Pruszkowski

– Krzysztof Rymuza, Wicestarosta Pruszkowski – Grzegorz Kamiński, Członkowie Zarządu Powiatu Pruszkowskiego, Dyrektorzy Ośrodków Interwencji Kryzysowej, przedstawiciele instytucji rządowych i pozarządowych, specjaliści z zakresu psychologii i psychoterapii oraz mieszkańcy powiatu pruszkowskiego zainteresowani poruszonymi zagadnieniami. Prelegentami byli:

Renata Kałucka Kokot certyfikowany psychoterapeuta, superwizor i specjalista do spraw przeciwdziałania przemocy

Halina Gniadek aktywistka działająca na rzecz seniorów

Bogdan Urban-prezes Pruszkowskiego Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich „Socjus”. Jest także prezesem Mazowieckiego Związku Stowarzyszeń Abstynenckich

Agnieszka Zielińska-Bucior Dyrektor Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie i Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej Konwentu Dyrektorów Ośrodków Interwencji Kryzysowej w Polsce

Aneta Mikołajczyk –Radca Prawny w Biurze Rzecznika praw Dziecka oraz Prokuratora Rejonowego w Słubicach

Adam Grochoła Prokurator Rejonowy w Słubicach i członek Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania W Rodzinie

Agnieszka Wolańczyk psycholog, terapeuta, specjalista od spraw przemocy, zastępca kierownika 'Niebieskiej Linii'

Przedsięwzięcie uwzględniało także elementy artystyczne dla uczestników konferencji wystąpili:

Joanna Warecha aktywistka i działaczka społeczna w stand-upie „Jak z ograniczenia zrobić walor”

Panie z Klubu Seniora w Pruszkowie pod dyрекcją artystyczną Jarosława Szado renomowanego stylisty gwiazd, zaprezentowały pokaz mody wieczorowej

Jacek Kawalec twarz konferencji, polski aktor teatralny i filmowy oraz piosenkarz prezentujący monodram „Ta cisza to ja”

W ramach zorganizowanej konferencji została opracowana również ulotka informująca o możliwościach zasięgnięcia pomocy dla osób doświadczających różnych form kryzysu oraz plakat promujący zagadnienia związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

e) W ramach oddziaływań profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w dniu 22.12.2022 r. w świetlicy Zespołu Ośrodków Wsparcia odbyło się dwugodzinne spotkanie grupy wsparcia dla mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego. Przeprowadzono psychoedukację w zakresie radzenia sobie z trudnymi emocjami, w trakcie spotkania uczestnicy mieli możliwość podzielenia się własnymi doświadczeniami związanymi z wyrażaniem emocji. W grupie wsparcia wzięły udział trzy osoby.

f) Mieszkańcy Powiatu mogli korzystać z telefonu interwencyjnego dostępnego dla osób będących w kryzysie, bądź doświadczających przemocy w dni powszednie w godz. 20.00 – 08.00 oraz całodobowo w dni wolne od pracy i święta. W 2022 roku były 102 interwencje telefoniczne.

g) Prowadzenie strony internetowej Zespołu Ośrodków Wsparcia – aktualizacja danych kontaktowych dla osób potrzebujących pomocy, zamieszczanie informacji o działaniach podejmowanych przez Zespół Ośrodków Wsparcia oraz inne instytucje na rzecz mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego, których celem jest zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, publikowanie artykułów na temat nowych zjawisk i form przemocy (gaslighting).

h) Opracowanie ogólnopolskiej bazy danych instytucji pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Baza zawiera adresy i telefony miejsc, do których może zgłosić się osoba doznająca przemocy w rodzinie, bądź będąca w kryzysie.

i) Wygłoszenie prelekcji dla kadry pedagogicznej Zespołu Szkół w Piastowie im. Fridtjofa Nansena przez Dyrektora Panią Katarzynę Wiśniewską na temat emocji związanych z pracą pedagogiczną oraz jak sobie z nimi radzić.

W ramach Powiatowego Programu Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie, uchwała nr XXVIII/231/2021 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 16 lutego 2021 przeprowadzono dwie edycje Programu Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie Program został przeprowadzony w warunkach wolnościowych i zamkniętych.

- Pierwsza edycja została przeprowadzona w dniach 21.09.2022 – 28.10.2022 roku w Środowiskowym Ośrodku Pomocy Społecznej w Brwinowie. Do programu zostało zakwalifikowanych 12 osób, program ukończyło 6 uczestników.

- Druga edycja została przeprowadzona w dniach 19.11.2022 – 18.12.2022 roku na terenie Aresztu Śledczego na Służewcu w Warszawie. Do programu zostało zakwalifikowanych zostało 17 osób, ukończyło 16 uczestników.

Program jest eklektyczną formą oddziaływań, która skupia w sobie zarówno autorskie pomysły osób realizujących program, elementy procesu grupowego, jak i doświadczenia takich nurtów pracy z osobami stosującymi przemoc, jak: podejście skoncentrowane na rozwiązaniach, program Duluth, Trening Zastępowania Agresji, terapia poznawczo – behawioralna, podejście Marshalla Rosenberga „Porozumienie bez przemocy”. Oddziaływania te miały na celu psychoedukację osób stosujących przemoc w rodzinie w kierunku zmiany zachowań typu przemocowego na rzecz partnerstwa i poszanowania wobec domowników, redukcję zachowań przemocowych, zwiększenie kontroli nad zachowaniami agresywnymi, kształtowanie odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe, naukę nowych sposobów rozwiązywania problemów, naukę prawidłowej komunikacji partnerskiej, naukę umiejętności korzystania ze wsparcia społecznego, treningu umiejętności społecznych. Efekty z przeprowadzonych zajęć korekcyjno – edukacyjnych widoczne były poprzez: podejmowanie próby zmiany w postawach i zachowaniu osób stosujących przemoc, uznania faktu stosowania przemocy, zwiększenia odpowiedzialności za własne czyny, stopniową korektę zachowań agresywnych na asertywne, powstrzymywanie się od aktów przemocy wobec innych osadzonych i osób bliskich.

W ramach Powiatowego Programu Oddziaływań Psychologiczno-Terapeutycznych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie, uchwała nr XXIII.186.2020 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 25 sierpnia 2020 przeprowadzono dwie edycje Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie

- Pierwsza edycja została przeprowadzona w dniach 29.10.2022 – 13.11.2022 roku w Środowiskowym Ośrodku Pomocy Społecznej w Brwinowie. Do udziału w Programie zostało zakwalifikowanych 8 osób. Wszyscy ukończyli Program.
- Druga edycja została przeprowadzona w dniach 02.12.2022 – 20.12.2022 roku w Raszynie, w Raszyńskim Stowarzyszeniu Rodzin Abstynenckich klub ARKA. Do programu zakwalifikowanych zostało 8 osób. Wszyscy ukończyli Program.

Program Psychologiczno-Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie jest integracyjną formą oddziaływań, czerpiących z założeń Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach, modelu Duluth, Treningu Zastępowania Agresji, procesu grupowego, terapii opartej na schematach poznawczych w oparciu o doświadczenia

terapeutyczne osób prowadzących. Program był realizowany poprzez: psychoedukację na temat form przemocy, samoobserwację uczestników, ćwiczenia umiejętności społecznych, trening zachowań asertywnych, dyskusję grupową. Oddziaływania miały na celu psychoedukację osób stosujących przemoc w rodzinie w kierunku zmiany zachowania przemocowego na rzecz partnerstwa i poszanowania wobec domowników, redukcję zachowania przemocowych, zwiększenie kontroli nad zachowaniami agresywnymi, kształtowanie odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe, naukę nowych sposobów rozwiązywania problemów, naukę prawidłowej komunikacji partnerskiej, naukę umiejętności korzystania ze wsparcia społecznego, treningu umiejętności społecznych. Efekty z przeprowadzonych zajęć korekcyjno – edukacyjnych widoczne były poprzez: podejmowanie próby zmiany w postawach i zachowaniu osób stosujących przemoc, uznania faktu stosowania przemocy, zwiększenie odpowiedzialności za własne czyny, stopniową korektę zachowań agresywnych na asertywne, powstrzymywanie się od aktów

8. Realizacja Powiatowego Programu Działań Profilaktycznych w Zakresie Promowania i Wdrażania Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą w Rodzinie na lata 2021 – 2024.

Realizując szeroko pojęte działania na rzecz zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie, traktując rodzinę w kategoriach zwartego systemu naczyń powiązanych ze sobą na zasadzie sprzężenia zwrotnego, Zespół Ośrodków Wsparcie w Piastowie opracował Powiatowy Program Działań Profilaktycznych w Zakresie Promowania i Wdrażania Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą w Rodzinie na lata 2021 - 2024. Program został przyjęty przez Radę Powiatu uchwałą numer XLI.322.2021 z dnia 21 grudnia 2021 roku. Przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci to zadanie realizowane przez administrację rządową, ale także samorządową. Niniejszy Program ma za zadanie wskazać na rozwiązania służące zmniejszeniu zjawiska przemocy w Powiecie Pruszkowskim i przyczynić się do wypromowania oraz wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych, szczególnie w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie związane z udzielaniem schronienia, a także z udzielaniem pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, psychiatrycznej realizuje przede wszystkim nasza placówka.

W ramach Powiatowego Programu Działań Profilaktycznych w Zakresie Promowania i Wdrażania Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą w Rodzinie.

Podjęto następujące zadania

- a) Zorganizowano warsztat umiejętności wychowawczych, których głównym celem było nauczenie uczestników samodzielnie zastosowania wybranych metody wychowawcze w zależności od sytuacji i oczekiwanych rezultatów. Na warsztat składały się dwa 6-godzinne spotkania (łącznie czas trwania warsztatu- 12 h). Zajęcia odbyły się w dniach 21-22 maja 2022 r. w godz. 9.00-15.00, wzięło w nich udział 6 osób.
- b) Przeprowadzono trening kontroli złości, którego głównym celem było nabycie przez uczestników kompetencji w zakresie rozpoznawania, nazywania i technik wyrażania złości w relacjach z innymi ludźmi, a zwłaszcza dziećmi. Na warsztat składały się dwa spotkania (łącznie czas trwania warsztatu- 12 h). Zajęcia odbyły się w dniach 09 grudnia 2022 r. w godz. 16.30 – 20.00 oraz 10 grudnia 2022 r, w godz. 9.00 -18.00. Udział wzięło w nich w pierwszym dniu 10 osób, a w drugim 9 osób.
- c) Przeprowadzono warsztat wyrażania uczuć i emocji, którego głównym celem było nabycie przez uczestników kompetencji w zakresie rozpoznawania, nazywania i umiejętności wyrażania uczuć i emocji w relacjach z innymi ludźmi, a zwłaszcza dziećmi. Na warsztat składały się dwa spotkania (łącznie czas trwania warsztatu- 12 h). Zajęcia odbyły się w dniach 25 listopada 2022 roku w godz. 16.30 – 20.00 oraz 26 listopada 2022 roku w godz. 9.00 -18.00. Udział wzięło w nich w pierwszym dniu 12 osób, a w drugim 11 osób.
- d) Przeprowadzono warsztat komunikacji i asertywności, którego głównym celem zajęć było nabycie przez uczestników kompetencji w zakresie umiejętności skutecznego porozumiewania się i bycia asertywnym w relacjach z innymi ludźmi, a zwłaszcza dziećmi. Na warsztat składały się dwa 6 godzinne spotkania (łącznie czas trwania warsztatu- 12 h). Zajęcia odbyły się w dniach 22-23 października 2022 roku, w godz. 9.00 -15.00. Udział wzięło w nich w pierwszym dniu 11 osób, a w drugim 9 osób.
- e) Podejmowano działania interwencyjne wobec rodzin, w których wystąpiło zjawisko przemocy domowej oraz monitorowano środowiska zagrożone przemocą domową przy współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

f) Podnoszono poziom świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie konsultacji psychologicznych, prawnych i pedagogicznych.

9. Podjęte interwencje.

Pracownicy Zespołu Ośrodków Wsparcia w ramach wykonywanych zadań są gotowi w przypadku sytuacji kryzysowej podjąć działania interwencyjne całodobowo, w weekendy i święta.

W 2022 roku odbyły się następujące interwencje:

- telefoniczne – 102 (interwencje te dotyczyły najczęściej problemów w radzeniu sobie z lękiem przed chorobą, stanami depresyjnymi i lękowymi związanymi z izolacją domową, problemów w relacji z dziećmi i w rodzinie, okolicznościowymi, konfliktów małżeńskich, szukania pomocy dla swoich nastoletnich dzieci oraz sytuacji doświadczania zachowań agresywnych i przemocowych. Osoby były zapraszane na konsultacje do Zespołu Ośrodków Wsparcia bądź kierowane do kontaktu z placówkami zajmującymi się pomocą dzieciom i młodzieży),

IV. STATYSTYCZNE WYNIKI W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ.

Tabela nr 1. Zestawienie ilościowe pomocy udzielonej w ramach realizacji zadań w ramach Zespołu Ośrodków Wsparcia w 2022 roku.

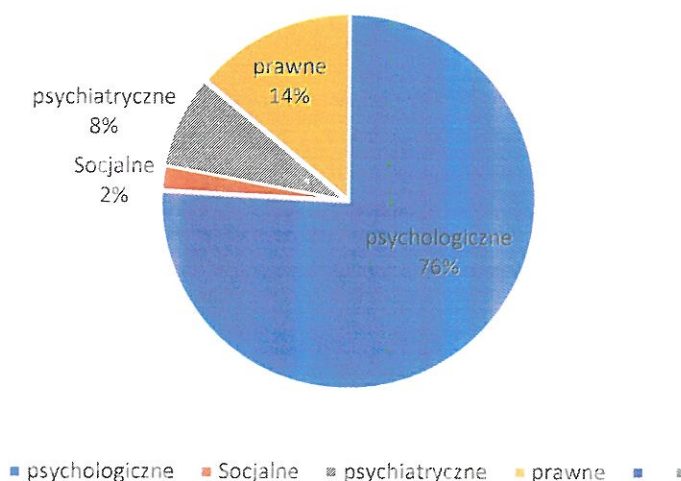
FORMY POMOCY	ILOŚĆ KONSULTACJI W 2022		
	ROKU		
	OIK	SOW	OIK + SOW
Konsultacje psychologiczne	1404	207	1611
Konsultacje socjalne	4	42	46
Konsultacje psychiatryczne	154	16	170
Konsultacje prawne	229	68	297
SUMA WSZYSTKICH KONSULTACJI	1791	333	2124

Powyższa tabela prezentuje zestawienie ilościowe konsultacji, które odbyły się na terenie Zespołu Ośrodków Wsparcia w 2022 roku. Uwzględniono w nim wszystkie rodzaje konsultacji (psychologiczne, terapeutyczne, socjalne, prawne i psychiatryczne)

Podsumowując, w roku 2022 łącznie odbyło się 2124 konsultacji, z czego 1791 w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, a 333 w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Wykres nr 1.

Ilość przeprowadzonych konsultacji w Zespole Ośrodków Wsparcia w 2022 r.

Poniższy wykres pokazuje procentowy udział poszczególnych rodzajów konsultacji. Wynika z niego, że 76% wszystkich oddziaływań stanowią konsultacje psychologiczne, 14% stanowią konsultacje prawne, 8% wizyty u lekarza psychiatry i 2% konsultacje socjalne.

Tabela nr 2. Zestawienie ilościowe osób korzystających z pomocy w Zespole Ośrodków Wsparcia w 2022 roku z podziałem na płeć (K- kobiety, M- mężczyźni, Dz.- dzieci).

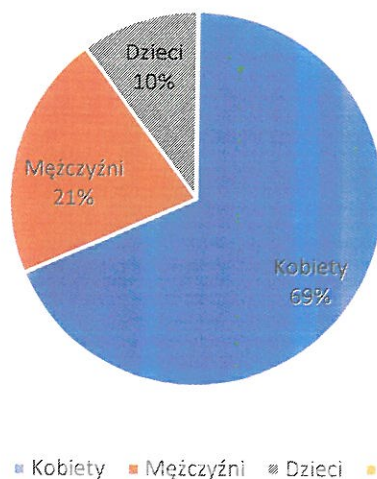
FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W 2022 ROKU		
	K	M	DZ
Konsultacje psychologiczne	170	57	45
Konsultacje socjalne	11	0	0
Konsultacje psychiatryczne	60	21	0
Konsultacje prawne	115	35	0
Schronienie tymczasowe (do 3 miesięcy)	11	1	10
SUMA WSZYSTKICH OSÓB Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ	367	114	55

RAZEM 536 OSOBY

Powyższa tabela prezentuje zestawienie ilościowe osób korzystających z pomocy na terenie Zespołu Ośrodków Wsparcia w Piastowie w 2022 roku. Uwzględniono w nim wszystkie rodzaje konsultacji z podziałem na osoby (psychologiczne, terapeutyczne, pedagogiczne, socjalne, prawne i psychiatryczne). Podsumowując, w roku 2022 łącznie skorzystało z konsultacji, 536 osoby w tym: kobiety 367, mężczyźni 114, dzieci 55.

Wykres nr 2

Ilość osób korzystających z pomocy w Zespole Ośrodków
Wsparcia w 2022 r.

W 2022 roku głównymi beneficjentami Ośrodka były kobiety (367 kobiet, co stanowi 69% wszystkich osób - wykres kołowy nr. 2)

Powyższy wykres pokazuje procentowy podział na osoby, które skorzystały z konsultacji i schronienia tymczasowego w Zespole Ośrodków Wsparcia w Piastowie. Wynika z niego, że w 69% skorzystały kobiety, 21% to mężczyźni a dzieci 10%.

Tabela nr 3. Zestawienie ilościowe osób korzystających z pomocy w OIK w 2022 roku. z podziałem na płeć (K- kobiety, M- mężczyźni, Dz.- dzieci).

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z OIK W 2022 ROKU		
	K	M	DZ
Konsultacje psychologiczne	135	56	43
Konsultacje socjalne	1	0	0
Konsultacje psychiatryczne	54	20	0
Konsultacje prawne	84	35	0
Schronienie tymczasowe (do 3 miesięcy)	2	1	3
SUMA WSZYSTKICH OSÓB	276	112	46

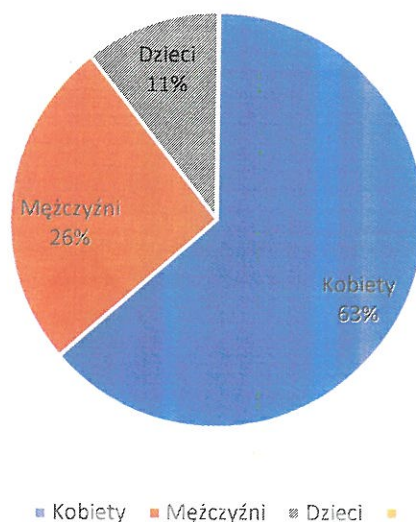
RAZEM 434 OSÓBY

Powyższa tabela prezentuje zestawienie ilościowe osób korzystających z pomocy O.I.K.-u na terenie Zespołu Ośrodków Wsparcia w Piastowie w 2022 roku. Uwzględniono w nim wszystkie rodzaje konsultacji i osób korzystających ze schronienia tymczasowego z podziałem na osoby (psychologiczne, terapeutyczne, pedagogiczne, socjalne, prawne i psychiatryczne). Podsumowując, w roku 2022 łącznie skorzystało z konsultacji 434 osoby w tym: kobiety 276, mężczyźni 112, dzieci 46.

W roku 2022 ze schronienia tymczasowego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej skorzystało dwoje beneficjentów LA STRADY, którzy doznali przestępstwa handlu ludźmi.

Wykres nr.3

Liczba osób korzystających z OIK 2022 roku

Powyższy wykres pokazuje procentowy podział na osoby, które skorzystały z konsultacji i schronienia tymczasowego w Zespole Ośrodków Wsparcia w Piastowie. Wynika z niego, że w 63% skorzystały kobiety, 26% to mężczyźni a dzieci 11%.

Tabela nr 4. Zestawienie ilościowe osób korzystających z pomocy w SOW (ambulatoryjnie i hostel) w 2022 roku z podziałem na płeć (K- kobiety, M- mężczyźni, Dz.- dzieci).

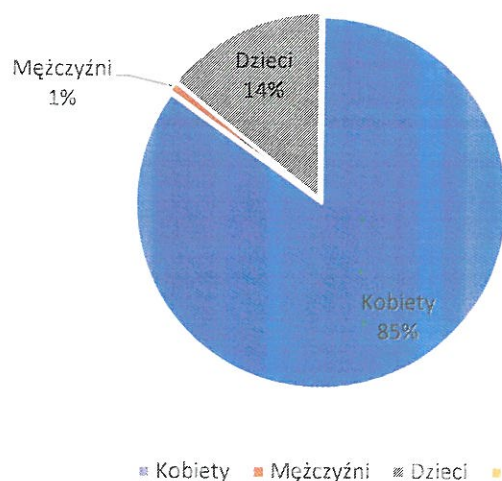
FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SOW (ambulatoryjnie i hostel) W 2022 ROKU		
	K	M	DZ
Konsultacje psychologiczne	35	1	1
Konsultacje socjalne	9	0	7
Konsultacje psychiatryczne	6	1	0
Konsultacje prawne	31	0	0
Schronienie tymczasowe (do 3 miesięcy)	9	0	7
SUMA WSZYSTKICH OSÓB	90	2	15

RAZEM 107

Powyższa tabela prezentuje zestawienie ilościowe osób korzystających z pomocy S.O.W. na terenie Zespołu Ośrodków Wsparcia w Piastowie w 2022 roku. Uwzględniono w nim wszystkie rodzaje konsultacji i osób korzystających ze schronienia tymczasowego z podziałem na osoby (psychologiczne, terapeutyczne, pedagogiczne, socjalne, prawne i psychiatryczne). Podsumowując, w roku 2022 łącznie skorzystało z konsultacji 107 osób w tym: kobiet 90, 2-óch mężczyzn, 15 dzieci.

Wykres nr. 4

Ilość osób korzystających z SOW (ambulatoryjnie i hostel)
w 2022 r.

Powyższy wykres pokazuje procentowy podział na osoby, które skorzystały z konsultacji i schronienia tymczasowego w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia w Piastowie. Wynika z niego, że w 85% skorzystały kobiety, 1% to mężczyźni a dzieci 14%.

V. PODSUMOWANIE REALIZACJI DZIAŁAŃ. UWAGI, PLANY.

Uwagi i plany:

- opracowanie ankiety ilościowej i jakościowej dla specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu opracowania kolejnej edycji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochronie Ofiar w Rodzinie na lata 2024-2028,
- opracowanie pytań do badań sondażowych oraz pytań do badań fokusowych dla specjalistów,
- utrzymanie funkcjonowania Ośrodka w pełnym wymiarze pomimo istniejącego zagrożenia epidemicznego,
- kontynuowanie grupowych form spotkań, takich jak: warsztaty, grupy wsparcia, treningi umiejętności psychologicznych i społecznych, eventy (np. pikniki rodzinne, koncerty charytatywne), w przypadku trudności związanych z obostrzeniami wynikających z pandemii koronawirusa, próba organizacji powyższych wydarzeń będzie podjęta w formie online (przez platformy Zoom, MS Teams, itp.),
- podnoszenie kwalifikacji specjalistów Zespołu Ośrodków Wsparcia,
- prowadzenie szkoleń interdyscyplinarnych dla pracowników instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy,
- pozyskiwanie środków finansowych z zewnątrz w ramach konkursów,
- przejęcie kompetencji do wykonania zadań publicznych z zakresu interwencji kryzysowej dla mieszkańców Powiatu Grodziskiego.

Specjaliści Zespołu Ośrodków Wsparcia w Piastowie pozostają w ciągłej gotowości do realizacji swoich zadań i pomocy osobom, które znalazły się w sytuacji kryzysu, bądź doświadczają przemocy. Dążąc do zminimalizowania skutków przemocy w rodzinie na terenie Powiatu, współpracują również z innymi instytucjami z terenu Powiatu zajmującymi się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy.

DYREKTOR
Zespołu Ośrodków Wsparcia
w Piastowie
K. Wiśniewska
Katarzyna Wiśniewska

VI. BIBLIOGRAFIA

1. BADURA-MADEJ Wanda, DOBRZYŃSKA-MESTERHAZY Agnieszka:
Przemoc w rodzinie : interwencja kryzysowa i psychoterapia. - [Wyd.2]. -
Kraków : Wydaw. UJ, 2000;
2. LIPOWSKA-TEUTSCH Anna: *Rodzina a przemoc.* - Państwowa Agencja
Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.-Warszawa, 2010;
3. STOWARZYSZENIE „NIEBIESKA LINIA”: *Cykle przemocy w rodzinie.*-
materiały własne.

DYREKTOR
Zespołu Ośrodków Wsparcia
w Piastowie
Katarzyna Wiśniewska